

9. Majstri talianskej renesancie

LEONARDO da VINCI

- už od mladosti bol známi svojou **nestálosťou, vrtkavosťou**. Študoval mnohé veci, ale ledva začal, hneď aj prestal
- skúma aj tie najskrytejšie detaily mnohotvárnej prírody **/botanika/**
- zaujímal sa o **optiku – pozoruje zmeny farieb a ostrosti obrysov pri pohľade z veľkej vzdialenosti – vzdušná perspektíva**. Všimá si **gradáciu svetla = sfumato** = rozptýlené svetlo, plynulý prechod do tieňa /šerosvit/
- bol maliar, sochár, architekt, vedec /matematika, geometria, optika, vojenská technika, mechanika, kartografia, fyzika, zoológia, biológia, botanika/ - pre svoju univerzálnosť sa nazýva „homo universale“ = **univerzálny muž**
- **maliarstvo vyhlasoval za nadradené všetkým ostatným umeniam, každej ľudskej činnosti** /maľba je čistá/
  - **maliar musí vedieť zobraziť všetky prvky** /rastliny, kvety, zvieratá, rôzne druhy postáv, domy, rieky, mestá, nástroje robené pre človeka, šaty, ozdoby/ **rovnako obratne a dobre**

Maliarstvo považoval za nástroj vedeckého výskumu a za metódu, prostredníctvom ktorej mohol zverejniť svoje objavy. V jeho spisoch sú štúdie prírodnín, anatomické štúdie ľudského tela, záznam letu vtákov, návrhy strojov, zbraní, opevnení - lietajúci stroj, ponorka, takmer objavil podstatu krvného obehu.

- rozlišovať kresbu vedeckú alebo umeleckú nemá u neho zmysel – každá jeho kresba je syntézou oboch
- po celý život nosil pri sebe zápisníky, robil skice, zapisoval si úvahy a poznámky o všetkom, čo ho zaujalo
  - malý kódex O lete vtákov
- identifikácia jeho diel bola vždy problematická a počet obrazov je prekvapivo malý
- narodil sa v roku 1452 **v dedinke Vinci v Toskánsku ako nemanželské dieťa**. (nemanželsky pôvod sa nepovažoval za handicap, a preto mohol L. žiť v rodine svojho otca, kde dostal dobrú výchovu.) Umrel v roku 1519
- pochádzal z pomerne dobre situovanej rodiny. Ako 15-ročný sa začína učiť **vo florentskej dielni Andreu Verrocchia**
- v roku 1472 bol prijatý do florentského maliarskeho cechu
- rok 1473 – prvá signovaná perokresba – nie presná topografická, verne podľa prírody vytvorená reprodukcia skutočnosti, ale prírodný výjav, ktorého atmosféru tvoria predovšetkým svetelné efekty
- na obraz svojho učiteľa Verrocchia **Kristov krst** prispieva maľovaním ľavej časti obrazu /anjel a časť krajiny/
  - už tu sa prejavie geometrická, architektonická štruktúra kompozície

Madonna s klinčekom – kontrast medzi prítmím interiéru a „prirodzeným“ svetlom vrhaným na tvár a dieťa
portrét Ginevry Benciovej – jasné a tmavé tóny rytmicky radené za sebou – bledá tvár sa odráža od tmavozeleného krovia, ktorého hutnosť zasa zdôrazňuje jasné pozadie oblohy – tento prechod je dosiahnutý veľmi jemnou gradáciou svetla – *sfumato*.

- **náboženský námet sa stáva len prostredníkom pre oveľa širší pohľad na skutočnosť ľudskú a prírodnú** – diela, ktoré nestihol dokončiť pred svojim odchodom do Milána /v roku 1482/:

Klaňanie troch kráľov – tradičný sprievod tu maľuje ako „voľné predstavenie“ – postavy majú postoj, ktorý jasne vyjadruje, čo sa deje v ich dušiach. Aj tu je prítomný mäkký opar, priesvitný ľahký závoj, ktorý leží na celej ploche obrazu - *sfumato*

- rozšírenie maliar. motívov o nový symbol – **popri jednom zdroji svetla aj svetlo vychádzajúce z malého Ježiška, v strede klasickej kompozície – je to svetlo osvetlenia - symbol**

Sv. Hieronym - prípravné kresby ukazujú koľko námetov, záujmov a problémov sa tu spája

- **svätcova postava prenikavo expresívna, ukazuje tu hodnotu výrazu tváre a gesta**, ktorú opísal aj vo svojich Úvahách o maliarstve /všimá si ľudí na ulici, keď sa hádajú, smejú, či plačú – ich gestá/
- **spojenie anatomických vedomostí s dynamikou tváre a tela – psychologický a prírodovedný pohľad**
- prvý raz sa tu objavuje **prapôvodná krajina, bez zásahov človeka** – symbol podstaty prírody

- 1484, rok po príchode do Milána, kde vstupuje do služieb vojvodu **Lodovica Mora** maľuje **Madonnu v skalách**
- existujú dve verzie – sfumato tu tvorí medzi obrazom a divákom akoby nehmotný závoj

- prvá veľká Lodovicova zákazka – **monumentálny jazdecký pomník Francesca Sforzu** – štúdie k „veľkému koňovi“ sa zaoberajú technickou a mechanickou problematikou – **odlievanie najväčšieho bronzového pomníka**
- vychádzal z predstavy vladára na vzpínajúcom sa koni, ktorý kopytami dlávi porazeného nepriateľa
- napokon však dospel ku klasickému typu jazdeckej sochy Marca Aurelia v Ríme – kráčajúci kôň

Dáma s Hranostajom /portrét Cecílie Gallerani – Lodovicovej milenky/ - kladie tu väčší dôraz na preniknutie do **ľudskej psychológie** ako na samotnú vonkajšiu fyziognómiu – hrdá neskrotná povaha spojená s čistotou

- v poslednom desaťročí 15. stor. namaľoval **Poslednú večeru** olejovými temperami, ktoré sa zle znášali s vlhkým podkladom a ešte počas jeho života sa začali rozpúšťať
- tvary majú plné objemy, vymodelované pomocou svetla a farby. Ožívajú zásluhou štúdií mimiky a fyziognómie ľudských vášní.
- obmieňa gestá a postoje trojčlenných skupín, sledujúcich dokonalý ihlan, vedúci k samotnému Kristovi, ktorý pôsobí osamelo a takmer neprístupne
- ilúzia priestoru je podporená predovšetkým svetlom, ktoré dopadá na apoštolov z ľavej strany a svetlom, ktoré prúdi troma priehl'admi v pozadí – osvetľuje postavy odzadu – vytvára aureolu okolo Kristovej hlavy
- po páde vojvodu v roku 1499 sa cez Mantovu a Benátky vracia do Florencie, kde je ďalších 10 mesiacov v službách **Cesara Borgiu**. Jeho maliarsku činnosť tu občas narušajú vojenské výpravy, ktorých sa zúčastňuje ako **kartograf**

kartón Svätá Anna Samotretia – kompozícia je dynamicky otvorená doprava – jej protiváhou je statická sv. Anna, sediaci vľavo – celá skupina sa vyznačuje súvislou špirálou /objavuje sa aj u Michelangela a Raffaela/

Mona Lisa – la Gioconda

- krajná vycibrenosť techniky sfumata – atmosferického závoju, ktorý sa vznáša medzi divákom a obrazom
- pôsobí tajomne, neprístupne. Preslávila sa okrem iného aj svojim úsmevom – ide o nesmierne jemný prechod od apatie k ľahkému náznaku oživenia
- **fyziognomické štúdie a čoraz hlbšie skúmanie pohybu ľudí vrcholila v zákazke na nástennú maľbu v Palazzo Vecchio – Bitku pri Anghiari**- ako náprotivok k Michelangelovej **Bitke pri Cascine**
- maľba začala krátko po realizácii opadávať a tak ju v polke 16. storočia strhli – zachovali sa kópie kartónu
- definitívna verzia predstavuje skupinu jazdcov, bojujúcich o zástavu
- „šialená zverskosť“, o ktorej hovorí Dante – obraz človeka-zvieraťa bez duše uprostred krutého boja

- neskôr pracuje opäť v **Miláne a v roku 1513 je Giulianom de' Medici** povolaný do Ríma.
- v tomto období pracuje na architektonických návrhoch a hydraulických výskumoch a pokračuje v štúdiách a kresbách z anatómie človeka
- v roku 1517 je **pozvaný od francúzskeho kráľa Františka I – posledné roky života trávi v Cloux pri Amboise**. V tomto období prenikajú jeho prírodovedecké sklony stále viac do maliarskeho diela.
- obraz **Svätý Ján Krstiteľ** – takmer monochromatická, pochmúrna, ťažká atmosféra je narušená pásom svetla

Leonardo umrel 2.mája 1519 v Cloux blízko Ambois v náručí Františka I. Jeho telo leží v krížovej chodbe kláštora Saint-Florantain v Ambois.

RAFFAEL SANTI

- narodil sa v **Urbine** ako syn priemerného maliara Giovanna Santiho. Ten učil svojho syna základom maliarstva.
- oveľa väčší vplyv a neho malo samotné prostredie mesta, ktoré sa stalo strediskom umenia v strednom Taliansku, duchovná klíma humanisticky vzdelaného dvora a architektúra vojvodskej rezidencie
- jeden z troch obrazov zachovaných z jeho mladosti – **Tri grácie** – stará antická téma troch dievčat tvoriacich kolo
- odchádza do Perugie do dielne Pietra Perugina. Má neobyčajnú schopnosť vnímať. Jeho ranné dielo odráža štýl jeho učiteľa a robí tým problémy súčasným výskumným metódam pri určovaní jeho autorstva

Neskôr sa odkláňa od Peruginovej snahy o dokonalú harmóniu a symetriu a prekonáva Peruginovo učenie.

Zasnúbenie Panny Márie – symetrická stavba je opatrne narušená umiestnením postáv

rozsiahle cykly s témou Madon zobrazených do polovice postavy – vzťah medzi dieťaťom a matkou veľmi intímny

- sŕahuje sa do **Florencie**, kde sa zoznamuje s renesančným umením /Donatello, da Vinci, Michelangelo/
  - robí **množstvo štúdií aktov** a **snaží sa o zdokonalenie v anatómii ľudského tela**. Vďaka týmto štúdiám získavajú jeho postavy viac napätia a plasticosti, aj keď sú zobrazované odeté

- pre nových zadávateľov zákaziek maľuje veľký počet obrazov **Madonny a Svätej rodiny** – **náboženské obrazy pre súkromné užívanie**

- v kompozícii **princíp geometrického usporiadania** – stáva sa tak uzavretejšia

- maľuje tiež **madony v plnej veľkosti /už nie len do pol pása/, v krajine** – pyramídové zoskupenie postáv naznačuje Raffaellovo ovplyvnenie Leonardovou Madonnou v skalách a Svätou Annou Samotreťou

- **Madonna Belvederská, Krásna záhradnica, Svätá rodina Canigiani**

- portréty maľované len do výšky prs nahrádza portrétmi do polovice postavy – oveľa voľnejší postoj

- je **pozvaný do Vatikánu v Ríme**, čo má asi na svedomí jeho krajan Bramante, ktorý bol menovaný v tom čase za hlavného architekta nového kostola Sv. Petra

- pápež Július II. hľadal nového maliara pre výzdobu troch reprezentačných priestorov – **konnát vo Vatikáne, tzv. vatikánske stanze** - obdobie plné nových problémov v oblasti merítka, techniky a témy

- **nástenné a nástropné maľby v Stanza della Segnatura** sú určené vzdelancom okolo pápeža

- spoločné zobrazenie štyroch odborov – teológia, filozofia, právo a poézia

- fresky majú alegorický charakter – **Aténska škola** – **alegória filozofie je namaľovaná oproti Dišpute** **alegérie teológie, ako jej svetský protiklad**

- Aténska škola – v strede pápežského dvora stojí Platón, ktorý ukazuje na nebesá, kým Aristoteles vystiera pred seba ruku, obrátenú k zemi /týmto gestami sú vyjadrené ich filozofie/

- umelecké ťažisko fresky je v architektúre pozadia /vzorom boli návrhy novej baziliky Sv.Petra/

- kompozícia je vyvážená, ale vládne v nej nepokoj – postavy sa otáčajú, hľadajú, pýtajú, ...

- odpoveď na tieto otázky je oproti na stene, kde Dišputa oslavuje bojujúcu víťaznú cirkev

- prekvapivá prítomnosť Ghirolama Savonarolu /upálený pár rokov pred tým ako kacír/

- neskôr **výzdoba Heliodovej siene** – spoločnou témou štyroch malieb je **zázračné zasahovanie Boha do dejín**

- **vyzdobil Stanzu dell'Incendio** – námet bol zmenený po nástupe Leva X. Ústredným prvkom bolo samozrejme velebenie jeho osoby a vypovedanie veľkých činov jeho predchodcov /Leva III. a IV./

- popri dielach pre Vatikán vytvoril aj niečo **pre Agostina Chidiho**, svojho najväčšieho súkromného zadávateľa:

- **freska Triumf Galathey a nástenné maľby Proroci a veštkyne**

- **návrh na mozaiky pre klenbu v kaplnke rodiny Chidi**

- **návrh pre loggiu vo Ville Farnesine s výjavmi z príbehov Amor a Psyché**

- skutočné prevedenie týchto návrhov dával však čoraz častejšie spracovať svojim ľuďom do dielne

- po r.1515 ho pápež Lev X. stále častejšie zaťažuje viacerými úlohami v oblasti dozoru a vedenia stavebných prác

- popri početných zákazkách na fresky sa venuje aj dobovému maliarstvu – **klasické Madony** – **Madonna della Sedia**, tiež **monumentálne oltárne obrazy s množstvom postáv** – **Madonna Sixtínska**, vznášajúca sa oblakoch – povýšená na víziu

- súčasne s výzdobou Stanzi **návrhy pre radu nástenných kobercov v Sixtínskej kaplnke** – scény s veľkými postavami zobrazujú príbehy **zo života apoštolov Petra a Pavla**

- **jeho portréty sa vyznačujú psychologickou výstižnosťou**, jedným z prvých je tajomná **Žena s jednorožcom**

- **Baldasare Castiglione** – analyzuje črty tváre modelu – odhaľuje jeho estetickú a duchovnú podstatu

- **podobizeň Leva X** – pápež v spoločnosti kardinálov, ako si vychutnáva svoju moc vo chvíli odpočinku

- jedno z posledných jeho diel je monumentálny oltárny obraz **Premenenie pána** – na objednávku Mediciovcov

- je tu badateľný vplyv tak silnej osobnosti ako bol Michelangelo – snaha o napodobnenie jeho štýlu
- zosilnenie kontrastov v priestore i farbe, dôraz na pohyb – opúšťa jasnú kompozíciu vrcholnej renesancie a podáva prvý náznak cesty k manierizmu

MICHELANGELO BUONARROTI

- narodil sa 6. marca 1475 v **Caprese**. Detstvo prežil vo Florencii, kde neskôr vstupuje do Ghirlandaiovej dielne

Mramorovou Hlavou fauna upútal pozornosť Lorenza Medici, ktorý sa často chodieval do záhrady zhovárať so svojimi zverencami. Lorenzo vyťušil chlapcov obrovský talent a tak požiadal jeho otca, aby mohol chlapec u neho zostať, 2 roky pobudol u Mediciovcov, kde sa k nemu správali ako k členovi rodiny. Ich záhrada so zbierkou antických mramorov sa pre neho stáva skutočnou školou

- vytesal z mramoru reliéf **Zápas Kentaurov s Lapidmi**, na ktorý spomínal s hrdosťou ešte v starobe
- biblický reliéf **Madonna na schodoch**
- krátko po smrti jeho ochrancu sú Mediciovci vyhnaní z Florencie a uteká aj Michelagnolo – dostáva sa do Bologne
  - vytvoril tu **sochy sv. Prokula, sv. Petrónia a Kľáčiaceho anjela so svietnikom**
- po pobyte v Bologni sa na kratší čas vracia do Florencie, aby znova odišiel, tentoraz do **Ríma** /1496 – 1501/
  - **na žiadosť francúzskeho kardinála vytesal z mramoru slávnu Pietu**, ktoré je dnes v chráme sv. Petra
    - sviežosť a mladosť Panny Márie – symbol panenstva a čistoty
  - u Syna je to práve naopak – musel odolávať všetkému, čomu je vystavený obyčajný človek
  - na šerpe, ktorú má prehodenú Mária cez hrud' je vytesané jeho meno

- po návrate z Ríma ho správa florentskej katedrály žiada, aby zúžitkoval obrovský mramorový blok, ktorý zničil nejaký sochár, lebo ho zle navrátil a nechal tak.

- vzniká majstrovské dielo **Dávid /5,5 metra/**, na ktorom pracuje dva roky. Jeho pôvodné miesto je pri vchode do paláca Signorie, dnes tam stojí jeho kópia, originál je vo florentskej Galleria dell'Accademia
- postava v kontraposte, vyjadrenie vnútorného napätia v mimike tváre
- detaily sú presné, prepracované, ale zároveň socha pôsobí svojou jednoduchosťou formy, tvarov

- **nový pápež – Július II. ho poveruje, aby mu vytvoril náhrobok a tak mu spôsobil na dlhú dobu trápenie:**
  - Michelangelo cestuje do Carrary, aby zohnal ten najlepší mramor – platí svojimi peniazmi, ktoré keď sa neskôr snaží vymámiť od pápeža, nedostane a je jednoducho vyhodnený
  - po nárokoch na monument. náhrobok sa pápež neskôr uspokojuje s jednoduchším definitívnym návrhom
  - dokončené len **dve alegorické sochy otrokov a jeden zo štyroch prorokov – slávny Mojžiš** -
    - v ktorého tvári sa odzrkadľuje oprávnený hnev nad nízkosťami pozemského života a tajená hrdosť
    - veľa znalcov sa domnieva, že ide o autoportrét, prípadne portrét Júliusa II.

AKO MALIAR

- necítil sa byť maliarom a ani sa ním nikdy nechcel stať!
- z maliarov ho najviac poznačil nie príliš známy **Luca Signorelli** a jeho akoby vyrezané kreslené postavy
  - **do svojich húfov postáv vnáša neurotický pohyb a duševný rozruch**
- podoba s týmto maliarom je najviac cítiť v obraze **Tondo Doniovcov**, ktoré namaľoval pre Agnola Doniho
  - Panna Mária sedíaca v popredí má otočený trup do prava, čím ovláda celú kompozíciu
  - tak výrazné úsilie o plastické podanie objemov – vyzerá ako maľovaná skulptúra
  - **princíp „figura serpentinata“ – otočenej ľudskej postavy rozvíja ďalej manierizmus**
- v roku 1503 dostáva zákazku na **nástennú maľbu Bitka pri Cascine pre florentský Palazzo Vecchio**
  - pôvodne bola zákazka pridelená Leonardovi, neskôr rozdelená medzi nich dvoch, každý mal svoju stenu
- Na príkaz Júliusa II. sa Michelangelo púšťa do **výzdoby stropu Sixtínskej kaplnky**, ktorá mu trvá štyri roky
  - starosti a sklamaní, ktoré ho tu sprevádzali celý čas, sa odzrkadľujú v hlboké a úprimnej zachmúrenosti

- v ústredných poliach obrovskej plochy rozdelenej perspektívne maľovanými oblúkmi a rímsami sa výzdoba začína **Stvorením sveta, potom nasleduje prvý hriech a vyhnanie z raja**
- nižšie medzi lunetami sa striedajú **obrovské postavy siedmich židovských prorokov a piatich gréckych Sibýl, symbolizujúcich ľudské pokolenie, čakajúce na udalosť, ktorá z neho zmije hriechy**
  - tzv. **Sibyla Delfská** – mladá žena zobrazená s veľkým citom pre farbu a gradáciu svetla a tieňa
- keďže nemal dostatočné skúsenosti s technikou fresky musel zápasiť s ťažkosťami a veľkou únavou
- nepoznal vlastnosti rímskeho vápna, ktoré zavinili, že mu tretinu hotovej práce začala pokrývať pleseň
- po stroskotaní spolupráce s florentskými maliarmi majú všetci okrem jeho najbližších zakázaný prístup
- neskôr pracuje na **spoločnej hrobke rodu Mediciovcov** na žiadosť nového pápeža z tohoto rodu – Klementa VII.
  - **socha Giuliana de' Medici – vojvodu z Nemoursu a Lorenza de' Medici – vojvodu z Urbína**
    - sú umiestnení nad alegorickými sochami – **alegória dňa**/-socha je zhruba otesaná, akoby raňajšia hmla bránila rozoznať jej črty/ a **noci**/-socha vyzerá akoby spala premožená únavou/
- na popud pápeža Pavla III. sa po 25-tich rokoch Michelangelo vracia do Sixtíni, aby vyzdobil veľkú oltárnu stenu
  - keďže na klenbe je počiatok ľudstva rozhodol sa **pre záverečné dejstvo – Posledný súd** ako protiklad
  - bola mu vyčítaná nahota svätcov a anjelov, preto neskôr niektoré časti tiel zahaľuje závojom
- v čase, keď Condivi vydáva svoj životopis Život Michelangela Buonarrotiho, pracuje umelec na Piete, ktorú určil na svoj vlastný náhrobok – skupina štyroch postáv v nadživotnej veľkosti
  - pracuje na nej 5 rokov – v záchvate nespokojnosti ju rozbil, aby ju neskôr zlepil
  - každou črtou napovedá o veľkom telesnom i duševnom utrpení

AKO BÁSNIK :-)

- okolo roku 1532 vytvoril zbierku kresieb a básní – zaujímavý pohľad na Michelangela – človeka v jeho narastajúcej osamelosti - sonety venované rímskej básniarke Viktórii Colonniovej a rímskemu šľachticovi Tommasovi Cavalierimu
- okrem básní zanechal po sebe obrovské množstvo kresieb, skíc a rôznych štúdií

AKO ARCHITEKT

- po Bramanteho smrti, v roku 1514 je **poverení vedením stavby chrámu sv. Petra Raffael**. Ten však nezvládol túto náročnú úlohu ani s pomocou slávneho florentského architekta **Antonia da Sangalla**. Keď po niekoľkých rokoch Raffael umrel a tesne po ňom aj Sangallo, **pápež uznal, že jediný, kto je schopný dokončiť baziliku, je Michelangelo**. Ten to samozrejme odmieta s argumentom, že architektúra nie je jeho odbor. Nakoniec mu to pápež prikazuje a tak sa umelec proti svojej vôli musí do tejto práce pustiť.
  - zjednodušuje posledný Sangallov projekt – odstránil množstvo detailov /vežičiek, kolonád/, ktoré narúšali klasickú jednoduchosť
  - **stavbu zavŕšil kupolou**, ktorá bola podstatne vyššia, než pôvodná – Bramanteho kupola
  - keď Michelangelo umrel, bola stavba kupoly podľa jeho plánov len v začiatkoch
  - okrem priečelia je celá vonkajšia podoba chrámu sv. Petra jeho dielom
    - poprehýbané steny sú zakončené jednoduchou atikou – obopína celú stavbu, ktorú zdanlivo podopierajú mohutné korintské pilastre
- **stavbu paláca Farnese**, ktorú viedol architekt Antonio da Sangallo, **ukončuje Michelangelo tvorbou druhého poschodia** – sochársky ho uzatvára ľaliovými kvetmi z erbu Farneseovcov
- **návrh na priečelie florentského kostola San Lorenzo**, ktorý sa nakoniec nerealizoval
- už ako starý sochár robí **návrh na schodisko florentskej Biblioteca Laurenziana**, ktorý posielal Vasarimu a ten ho realizuje – skĺbenie konštrukčnej a dekoratívnej funkcie
  - pripomína rímsky náhrobok – zrejme inšpirácia
  - tri rady schodov, v prostriedku oválne, po bokoch rovné – vznik bohatého pohybu – neskôr v baroku

- po jeho smrti v roku 1564 prichádza jeho synovec Lionardo do Ríma, aby potajomky, nevzbudiac pozornosť Rimanov, v noci previezol jeho telo domov – do Florencie. /Má pomník v Santa Croce/

Michelangelo bol pre svojich súčasníkov umelec par excellence. Pracoval vždy sám, nemal ako napríklad Raffaello svoje dielne, kde časť objednávok realizovali jeho žiaci. Teda umelci, ktorých priťahoval sa museli vypracovať na originálne a nezávislé osobnosti – to bol začiatok tvorby a la maniera di Michelangelo, čo bol začiatok hnutia, ktoré sa rýchlo rozšírilo po celej Európe a ktoré dostalo názov manierizmus.

Vyhlasoval o sebe, že je sochár, hoci v tom čase pracoval na architektúre, tvrdil, že nie je maliar, hoci práve maľoval fresky v Sixtínskej kaplnke – celý život sa cítil byť výhradne sochárom

- podľa neho neexistuje predstava alebo myšlienka, ktorá by sa nedala vyjadriť v mramore

- postavy vidí už vopred schúlené v mramorovom bloku a on ich len vyslobodzuje, určuje tvar, miesto

- dnes sú k dispozícii listy, ktoré písal a dostával – môžeme si vytvoriť predstavu o jeho charaktere /náladovosť/

- bol to tvrdý človek, s ktorým sa ťažko vychádzalo, vraj naháňal strach aj pápežovi :-)

- k trochu zdeformovanému nosu prišiel v mladosti pri bitke so sochárom Torrigianim

- keď sa stretli dvaja nevšední duchovia ako bol on a Leonardo – vznikol konflikt – Michelangelo bránil sochárstvo proti tým, ktorí v ňom videli menej vznešené umenie ako maliarstvo a medzi ktorými bol aj Leonardo da Vinci

Je isté, že Michelangelo spontánne poznal a predvídal potenciál, ktorý sa skrýva v príspevku helenistických metód umeleckého stvárnenia. Niektoré metódy preniesol do svojho vlastného myslenia, pretavil ich do podoby, v ktorej boli schopné dotvoriť obzor neskororenesančného sochárstva a umeleckého myslenia vôbec.

Zachytiť silu, napätie, pohyb v statickom sochárskom diele, to bola jeho ambícia, ktorá sa neskôr stala ambíciou celého európskeho umenia. Michelangelov intenzívny záujem o súsošie Laokoóna, ktoré v tom čase vykopali, následne usmernil vývoj sochárstva v ďalších storočiach. Inšpiráciu helenizmom prezrádzajú jeho sochy otrokov. Michelangelo predznamenal vývoj umenia smerom k baroku.